

Sensorveiledning (Selvstudiumsvariant)

EXPHIL03 – Examen philosophicum, vår 2025

Generelle karakterbeskrivelser

Universitets- og høyskolerådet beskriver presentasjonen slik:

- **A – Fremragende:** Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
- **B – Meget god:** Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
- **C – God:** Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
- **D – Nokså god:** En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
- **E – Tilstrekkelig:** Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
- **F– Ikke bestått:** Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Beskrivelsen av bokstavkarakterene finner du her:

https://www.uhr.no/f/p1/i4bfb251a-5e7c-4e34-916b-85478c61a800/karaktersystemet_generelle_kvalitative_beskrivelser.pdf

Fagspesifikke karakterkrav

Besvarelsene vurderes i tråd med IFIKKs fagspesifikke karakterkrav for filosofi.

1. **Kunnskap:** Kjennskap til kursets komponenter.
2. **Forståelse og analyse:** Forståelse av stoffet og evne til argumentativ fremstilling.
3. **Relevans:** Relevans mellom prestasjon og problemstilling.
4. **Etterrettelighet:** Referansebruk og referanseoppsett.
5. **Struktur og språkføring:** Oversiktighet, struktur i fremstilling og språklig presisjon.

Beskrivelsen av de fagspesifikke karakterkravene finner du her:

<https://www.uio.no/studier/eksamen/karakterer/fagspesifikk-karakterbeskrivelse/hf-ifikk-filosofi-bachelor.html>

De to første kriteriene (**Kunnskap** og **Forståelse og analyse**) bør tillegges mest vekt. Sensor bør ta i betraktning at kurset tilbys til førsteårsstudenter.

Selvstudiumsvarianten

Den endelige karakteren er basert på en 4 timers skoleeksamen.

Eksamensspørsmål

Norsk

Du skal besvare *enten* **oppgave 1** *eller* **oppgave 2**.

Begge oppgavene har fire deler (a-d), og alle delene må besvares

Oppgave 1

(a) I «Meditasjoner over filosofiens grunnlag» (kapittel 1) forsøker Descartes å finne et sikkert grunnlag for kunnskap om den ytre verden. Redegjør for Descartes' metodiske tvil, og vis hvordan han kommer frem til Cogito-argumentet.

(b) I «Besvarelse av spørsmålet: Hva er opplysning?» (kapittel 1) skriver Kant om viktigheten av ytringsfrihet for at en befolkning skal bli opplyst og kunne tenke selv. Redegjør for Kants skille mellom offentlig og privat bruk av fornuft.

(c) Ifølge Åsa Wikforss (kapittel 4) er kunnskapsresistens et stort problem i dagens samfunn. Redegjør for hennes teori om fenomenet.

(d) Finnes det noen utfordringer med å tenke selv? Diskuter med utgangspunkt i tekster fra pensum.

Oppgave 2

(a) Lykke spiller en viktig rolle i John Stuart Mills moralfilosofi (kapittel 15). Redegjør for hovedtrekkene i Mills utilitarisme.

(b) Ifølge Kant (kapittel 14) vil det å handle moralsk ofte være i konflikt med egen lykke. Redegjør for hva som avgjør om en handling er moralsk, ifølge Kant.

(c) Aristoteles (kapittel 13) argumenterer for at det moralske livet også vil være det lykkeligste livet. Redegjør for Aristoteles' syn.

(d) Hva er forholdet mellom lykke og moral? Diskuter med utgangspunkt i tekster fra pensum.

English

You shall answer *either* **question 1** *or* **question 2**.

Both questions have four parts (a-d), and all parts must be answered

Either:

Question 1

(a) In “Meditations on First Philosophy” (chapter 1), Descartes attempts to find a secure foundation for knowledge of the external world. Describe Descartes’ methodological doubt and show how he arrives at the Cogito argument.

(b) In “An answer to the question: What is enlightenment?” (chapter 1), Kant writes about the importance of freedom of speech for a population to become enlightened and think for themselves. Explain Kant’s distinction between public and private use of reason.

(c) According to Wikforss (chapter 4), knowledge resistance is a major problem in today’s society. Describe her theory of this phenomenon.

(d) Are there any challenges to thinking for yourself? Discuss this question, drawing on texts from the syllabus.

Or:

Question 2

(a) Happiness plays an important role in John Stuart Mill’s moral philosophy (chapter 15). Describe the main features of Mill’s utilitarianism.

(b) According to Kant (chapter 14), acting morally will often conflict with one's own happiness. Explain what determines whether an action is moral, according to Kant.

(c) Aristotle (chapter 13) argues that the moral life will also be the happiest life. Explain Aristotle’s position.

(d) What is the relationship between happiness and morality? Discuss this question, drawing on texts from the syllabus.

Nynorsk

Du skal svare på *anten* **oppgåve 1** eller **oppgåve 2**.

Begge oppgåvene har fire delar (a–d). Du må svare på alle fire delar av den oppgåva du vel.

Anten:

Oppgåve 1

(a) I «Meditasjonar over filosofiens grunnlag» (Kapittel 1), forsøker Descartes å finne eit sikkert grunnlag for kunnskap om den ytre verda. Gjer greie for Descartes si metodiske tvil, og vis korleis han kjem fram til Cogito-argumentet.

(b) I "Besvarelse av spørsmålet: Hva er opplysning?" (kapittel 1) skriv Kant om viktigheita av yringsfridom for at ei befolkning skal bli opplyst og kunne tenke sjølv. Gjer greie for Kants skilje mellom offentleg og privat bruk av fornuft.

(c) Ifølgje Åsa Wikforss (Kapittel 4) er kunnskapsresistens eit stort problem i samfunnet. Gjer greie for hennar teori om fenomenet.

(d) Finnes det nokre utfordringar med å tenkje sjølv? Diskuter med utgangspunkt i tekster frå pensum.

Eller:

Oppgåve 2

(a) Lykke spel ei viktig rolle i John Stuart Mill si moralfilosofi (Kapittel 15). Gjer greie for hovudtrekka i Mill si utilitarisme.

(b) Ifølgje Kant (Kapittel 14) vil det å handle moralsk ofte vere i konflikt med eiga lykke. Gjer greie for kva som avgjer om ei handling er moralsk, ifølgje Kant.

(c) Aristoteles (kapittel 13) argumenterer for at det moralske livet også vil vere det lykkelegaste livet. Gjer greie for Aristoteles sitt syn.

(d) Kva er forholdet mellom lykke og moral? Diskuter med utgangspunkt i tekster frå pensum.

Vurdering av skoleeksamen

For å få **E** eller **D**, må besvarelsen:

- tilfredsstill minimumskravene i **Kunnskap** og **Forståelse og analyse**;
- få noe helt eller delvis rett på delspørsmål (a), (b) eller (c);
- vise en viss grad av evne til argumentativ fremstilling.

For å få **C** eller bedre, må besvarelsen:

- tilfredsstill beskrivelsen «god» eller bedre i **Kunnskap** og **Forståelse og analyse**;
- vise jevnt god forståelse av stoffet i svar på delspørsmål (a), (b), og (c);
- vise jevnt god evne til argumentativ framstilling og kritisk refleksjon.

Delspørsmål (a), (b), og (c) er formulert med særskilt henblikk på å gi studenten anledning til å vise kjennskap til kursets faglige innhold og forståelse av de sentrale tankene.

Delspørsmål (d) er formulert med særskilt henblikk på å gi studenten anledning til å vise evne til argumentativ fremstilling, kritisk refleksjon og selvstendighet.

Vurdering av svar til oppgave 1

I vurdering av delspørsmål (a) bør det tas hensyn til studentens evne:

- til å vise kjennskap til relevante deler av Descartes filosofi;
- til å vise forståelse av relevante tekster fra pensum;
- til å identifisere og beskrive Descartes' metodiske tvil og hvordan dette relaterer seg til hans Cogito-argument.

I vurdering av delspørsmål (b) bør det tas hensyn til studentens evne:

- til å vise kjennskap til relevante deler av Kants filosofi;
- til å vise forståelse av relevante tekster fra pensum;
- til å identifisere og beskrive Kants skille mellom offentlig og privat bruk av fornuft.

I vurdering av delspørsmål (c) bør det tas hensyn til studentens evne:

- til å vise kjennskap til relevante deler av Wikforss' filosofi;
- til å vise forståelse av relevante tekster fra pensum;
- til å identifisere og beskrive Wikforss' teori om hva kunnskapsresistens består i.

Generelle beskrivelser av annet filosofisk materiale med lav relevans for spørsmålene (f eks informasjon løftet fra oppslagsverk) bør tillegges liten eller ingen vekt.

I vurdering av delspørsmål (d) bør det tas hensyn til studentens evne:

- til å formulere argumenter for og/eller mot ideen om at det finnes utfordringer med å tenke selv;
- til å kritisk vurdere disse argumentene;
- til å knytte diskusjonen til relevante tekster fra pensum;
- til å understøtte egen tolkning/synspunkt med selvstendig refleksjon.

Det bør regnes til besvarelsens fordel hvis studenten viser evne til å trekke inn relevante betraktninger fra svar på delspørsmål (a), (b), og/eller (c) i svar på delspørsmål (d).

Vurdering av svar til oppgave 2

I vurdering av delspørsmål (a) bør det tas hensyn til studentens evne:

- til å vise kjennskap til Mills moralfilosofi;
- til å vise forståelse av relevante tekster fra pensum;
- til å identifisere og beskrive hovedtrekkene i Mills utilitarisme.

I vurdering av delspørsmål (b) bør det tas hensyn til studentens evne:

- til å vise kjennskap til Kants moralfilosofi;
- til å vise forståelse av relevante tekster fra pensum;
- til å identifisere og beskrive Kants syn på hva som avgjør om en handling er moralsk.

I vurdering av delspørsmål (c) bør det tas hensyn til studentens evne:

- til å vise kjennskap til Aristotles' moralfilosofi;
- til å vise forståelse av relevante tekster fra pensum;
- til å identifisere og beskrive Aristotles' perspektiv på moral.

Generelle beskrivelser av annet filosofisk materiale med lav relevans for spørsmålene (f eks informasjon løftet fra oppslagsverk) bør tillegges liten eller ingen vekt.

I vurdering av delspørsmål (d) bør det tas hensyn til studentens evne:

- til å formulere argumenter for og/eller mot spesifikke påstander om forholdet mellom lykke og moral;
- til å kritisk vurdere disse argumentene;
- til å knytte diskusjonen til relevante tekster fra pensum;
- til å understøtte egen tolkning/synspunkt med selvstendig refleksjon.

Det bør regnes til besvarelsens fordel hvis studenten viser evne til å trekke inn relevante betraktninger fra svar på delspørsmål (a), (b), og/eller (c) i svar på delspørsmål (d).